

Årets
HUNDVÄN

2010

Grattis
Eva Hertil
Årets Hundvän
2010!

ENGAGERAD. Veterinär Eva Hertil brinner för både sin egen pudel Bakis och hundar som far illa på grund av extremaveln.

Eva är årets modiga vinnare

Varför avlar vi fram hundar som varken kan gå eller andas eller har kliande hud och ögon? Årets hundvän, veterinären Eva Hertil vågar ruska om Hundsverige och prata om extremaveln. Målet är friska och välmående hundar.

TEXT LENA HEIMLÉN FOTO THOMAS HJERTÉN

Alltför många hundar får riktigt illa. Det säger veterinär Eva Hertil och får ett bekymrat uttryck i ansiktet. Den vanligtvis milda rösten får något vasst i sig. Hon är upprörd. Och det är inte underligt. För ett 50-tal hundraser är situationen så allvarlig att det numera finns regelverk som beskriver en frisk hund. Det som borde vara självklart för varje levande varelse, har blivit nödvändigt att sätta på pränt.

Eva Hertil har länge sett att något måste göras och tar ofta chansen att lägga fram sin syn på saken.

– Jag har nog upplevts som besvärlig och tjatig, säger hon, men det var det värt. Och jag har absolut inte varit ensam. Vi är många som propagerat för en sundare hundavel.

I somras föreläste Eva om exteriöra överdrifter vid den internationella konferensen Djur och människa – för livet.

– Den stora nyheten vid 2010 års konferens var att man pratade mycket om hundhälsa och djurskydd, fortsätter Eva som inledde sommarens föreläsning med att dela ut sugrör till alla åhörare, för att de skulle få en bild av hur många hundar har det.

– **VI VILL ATT FOLK VERKLIGEN SKA** förstå vad det innebär att ha tränga luftvägar. Skriv att alla läsare ska ta ett sugrör, sätta det i munnen, hålla för näsan och andas genom röret medan de läser den här artikeln.

– Ibland blir man gråtfärdig, säger Eva på sitt stillsamma vis. Som när jag tjänstgjorde som utställningsveterinär för ett par år

sedan. Ett gäng engelska bulldoggar passerar besiktningen – alla hässjar och har ansträngd andning. Några meter in på området segnar en av hundarna ner och dör. Försök till återupplivning görs men misslyckas. Jag tänkte efteråt att hur sjutton kunde den hunden passera besiktningen? Vad var det jag inte såg? Men det var helt omöjligt att peka ut vilken av hundarna som hade problem. Alla mer eller mindre rullade fram och hade olika biljud vid andningen. Underutvecklad luftstrupe?

”Skriv att alla läsare ska sätta ett sugrör i munnen, hålla för näsan och andas”

Hjärtmuskelproblem?
Hjärtproblem är överrepresenterat i flera raser.

– Tänk att det finns människor som anser att hundavel är en konstform.

Inte undra på att det blir galet då, säger Eva och visar ett par röntgenbilder. Där ser man tydligt skillnaden mellan en bulldogg och en annan hund av samma storlek.

FÜRUTOM ANDNING, SER EVA OFTA problem med ögon och hud. Hon berättar om en annan patient, en shar pei.

Alla som någon gång fått in skräp i ögat vet hur besvärande det är.

– Det är ändå ingenting jämfört med att ha halva ansiktet intryckt i ögat, säger Eva innan hon börjar berätta om Leo. Vi kan kalla honom så. Han kom till mottagningen efter att en annan veterinär misstänkt att hornhinnan var trasig.

Leo hade fruktansvärt ont och högg vilt omkring sig. Huden hade skavt mot ögat, ▶

”Det här är en fantastisk ära”

■ **EVA HERTIL** är legitimerad veterinär med specialistutbildning i hundens och kattens sjukdomar, oftalmolog. Hon har arbetat i 30 år vid Sveriges Lantbruksuniversitet men jobbar nu som konsult med företaget Djur öga främst på Djurakuten i Stockholm, Mälaren Smådjursklinik och Hässelby veterinärpraktik. Hon är flitigt anlitad som föreläsare och utställningsveterinär.

Namn: Eva Hertil.

Ålder: 59 år.

Yrke: Veterinär.

Hund: Pudeln Bakis, 8 år.

Bor: I Uppsala.

Om att bli Årets hundvän: ”Det är en fantastisk ära men framförallt ett bevis på att extremaveln är en viktig fråga. Utmärkelsen visar att det är en angelägen fråga.”

Motivering

Eva Hertil har, utöver sin dagliga gärning i veterinäryrket, ett ovanligt och medryckande engagemang för hundar och deras hälsa. Utan att tveka har hon gång på gång larmat om hälsofarorna med den extrema hundaveln och på ett skickligt sätt fått människor att reagera.

Orädd och med stark övertygelse sticker Eva ut hakan och utmanar tunga, etablerade namn och organisationer och ruskar om Hundsverige. Hon har visat ett sällsynt mod och använt sig av sin roll som veterinär och bidragit till att hundens hälsa får allt större betydelse inom aveln.

Läs mer om utsatta raser. VÄND

PRISTAGARE. Det är en ära men jag är absolut inte ensam om att kämpa för sundare hundar, säger Eva. Härliga Hunds chefredaktör Helena Nimbratt gratulerar till utnämningen.

”Ansvaret för att djuren är friska och mår väl, ligger helt och hållet hos oss människor”

► med en kraftig inflammation som följde.

– För att över huvud taget kunna behandla honom, var jag tvungen att få bort huden från ögonen. Jag fick dra ihop all hud som hängde i ansiktet och sy ihop den uppe på skallen. En rejäl ansiktslyftning, kan man kalla det.

Läkningen tog ett par veckor. Eva kunde sedan göra en permanent korrigerande. Den överflödiga huden runt ögonen togs bort för att undvika återfall.

Ska man behöva ta till sådana metoder? Är det verkligen att ”behandla djur väl”, som det står i djurskyddslagen? Diskussionerna kring aveln tog fart i hundvärlden på allvar för fyra, fem år sedan.

Nu finns Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar rörande exteriöra överdrifter hos rashundar, kort och gott kallade SRD. De är ett komplement till rasstandarderna och har tagits fram i ett samarbete mellan

utställningsdomare, rasklubbar och veterinärmedicinskt sakkunniga.

DET HAR FUNNITS ETT liknande tillägg i alla rasstandarder som lyder: Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet. Det har tyvärr haft ringa effekt.

Göran Bodegård, allrounddomare, är en av initiativtagarna till hela projektet. På frågan om domarkåren struntat i hundarnas hälsa svarar han:

– Vi har länge sett de här problemen och talat om det i tio år minst, men inte haft verktyg för att göra något åt dem. Det kan

FOTO: BRITTA DAEGÅRD

också vara så att domarna inte riktigt sett sin del av ansvaret för hundhälsan. Nu har man i stället angripit problemen på bred front och fått stor uppslutning, säger han.

Domarnas ändrade förhållningssätt gör att de mest överdrivna hundarna inte längre kommer till utställningarna, menar Göran.

– Förhoppningsvis använder man dem inte heller i avel. Men man får inte glömma att vår uppgift är att bevara rasen inom ramen för standarden. Det är en balansgång som ibland kan vara svår.

Nu ska SRD utvärderas och revideras. Det blir större fokus på vad överdrifterna i aveln kan leda till för den enskilda hunden och hela rasens hälsa. Samtidigt tittar man på om några raser redan nu kan tas bort från listan. Vissa kanske också behöver läggas till. Utvärderingsmaterialet är stort.

DOMARNA TAR KRAFTTAG, men vad gör uppfödarna? Det är ju de som har ansvaret från början, så att säga. För alla raser finns sedan länge handlingsplaner för aveln; en rasspecifik avelsstrategi. Eva Hertel säger att de flesta uppfödare tar problemen på största allvar, men att gå från ord till handling kan ta tid.

– Vi är på god väg, säger hon, jag bara önskar att det inte hade fått gå så långt.

Göran Bodegård har mycket positiva erfarenheter av sina kontakter med uppfödarna. – Redan från start hade vi 90 procent av klubbarna med oss, säger han, och det var fler än vi vågat hoppas på. Alla kände att vi inte gjorde det här för att hänga ut någon, utan för att vi var måna om hundarnas bästa. Och då är det ju svårt att vara emot.

DET TALAS OFTA OM att raser är ”sönderavlade”. När man ser effekterna av rasaveln kan man undra om det inte är bättre att bara ha blandraser. Svaret är nej, menar Eva Hertel åtminstone om man menar våra svenska blandrashundar. I länder där hundar springer lösa och parar sig utan inblandning från människor, är det bara de starkaste individerna som överlever. I vårt samhälle, där människan bestämmer över hundaveln och skötseln finns det inga belägg för att blandraserna skulle vara friskare.

– Ansvaret för att djuren är friska och mår väl, ligger helt och hållet hos oss människor, säger Eva Hertel. I naturen finns inte de här problemen, det är vi som har skapat dem. Då är det också vi som måste rätta till dem.

Förresten, var det någon som klarade andningsövningen med sugröret genom hela artikeln? ■

Domarkåren ska döma så här:

(Utdrag ur särskilda rasspecifika domaranvisningar)

■ **EN EXTERIÖRDOMARE SKA** verka för att bevara hundrasernas typiska särart inom ramen för fastställd rasstandard. Detta får dock aldrig ske på bekostnad av hundars hälsa genom överdrifter av exteriöra särdrag.

Det är angeläget att tendenser till överdrifter uppmärksammas innan de givit upphov till ohälsa. De särskilda domaranvisningarna som redovisas här nedan har tillkommit genom en inventering i ett omfattande samarbete mellan utställningsdomare, ras- och specialklubbar och veterinärmedicinskt sakkunniga.

Dokumenterna nedan ska utställningsarrangörer med raser upptagna i SRD, skicka till och ha tillgängliga för domare som ska döma dessa raser.

Generella krav för alla hundar:

ANDNING

▶ Alla hundar ska kunna andas obesvärat även under rörelse.

ÖGON

▶ Alla hundar ska kunna uppvisa ögon utan tecken på irritation.

HUD

▶ Alla hundar ska ha frisk hud utan tecken på irritation.

PÄLS

▶ Päls ska inte vara så omfattande att den negativt påverkar hundens rörelsefrihet

RÖRELSER

▶ Alla hundar ska röra sig naturligt utan synbar ansträngning eller smärta.

MENTALITET

▶ Självfallet ska alla hundar ha en mentalitet som tillåter att de kan fungera i samhället. Rastypiska beteenden måste beaktas och tillåtas, men överdrivet reserverat eller skarpt beteende är inte önskvärt. Aggressivitet och paniskt flyktbeteende tolereras aldrig.

2 raser som behöver hjälp!

1 Shar pei

(Ur rasens standardbeskrivning)

■ **ÖGATS ELLER** ögonkanternas funktion får på inget sätt störas av den omgivande hudens rynkor och hårstrån. Det är absolut inte önskvärt med någon form av irritation i ögonglob, bindhinna eller ögonkanter. Ögonen skall vara fria från entropion. Diskvalificerande fel: Runda, utbuktande ögon; entropion, ektropion. Hud, rynkor eller hårstrån som stör ögats normala funktion.

SHAR PEI. Rasen var länge förbjuden i Sverige men blev godkänd i och med EU-inträdet 1995. Den rikliga huden i ansiktet orsakar stora problem för många hundar.

ENGELSK BULLDOG. En välkänd ras som kämpar med flera svåra hälsoproblem till exempel hud och hjärta. Den korta nosen gör det svårt för hunden att andas.

2 Engelsk bulldogg

(Ur rasens standardbeskrivning)

■ **ANDNINGSSVÅRIGHETER** är absolut inte önskvärt hos rasen. Diskvalificerande fel: Hund som har andningssvårigheter. Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.

Hederspristagarna 2010

■ Fem hedersnämnden har presenterats i nummer 11 och 12 2010.

Karin Eriksson räddar hemlösa hundar i Rio.

Styrkeledaren Peter Eriksson och hans team hjälper stor som liten.

Will Wright räddar skadade djur.

Kurt Lindfors står alltid på hundarnas sida.

